

גמרא

תנו רבנן: כתיב בעולת העוף "והקריבו הכהן אל המזבח", והוינן בה: מה תלמוד לומר הלא כבר כתיב בפסוק "והקריב מן התורים או מן בני היונה"?

אלא, הפסוק בא ללמדך לפי שבהאי קרא ד"והקריב" נאמר "והקריב מן התורים או מן בני היונה" בלשון רבים יכול תעלה על דעתך שהמתנדב עוף לא יפחות משני פרידין⁽¹⁰⁴⁾, גזלות, תלמוד לומר "והקריבו" שהוא לשון יחיד ומזה למדים שאפילו

קדמה למחשבת המקום הרי הוא פיגול וחייבין עליו כרת, ואם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן הרי הוא פסול ואין בו כרת.

וחכמים אומרים: זה וזה פסול ואין בו כרת.

חשב לאכול כחצי זית חוץ לזמנו או חוץ למקומו ולהקטיר כחצי זית חוץ לזמנו או חוץ למקומו כשר שהרי צריך שיעור כזית למחשבת פסול בקרבן, והדין הוא שאין אכילה⁽¹⁰³⁾ והקטרה מצטרפין לשיעור כזית.

ובחטה"ע אין הקטרת אימורים ולכך חייב להביא גם עולת העוף להשלים את הקטרת האימורים. ואם כן נמצא שבעוף כשמביא קן הם קרבן אחד. ולכן בזה דווקא מועיל חצי כזית מזה וחצי כזית מזה להצטרף לכזית [זולת שאין אכילה והקטרה מצטרפין].

עוד כתב השפת אמת שהרי אם מחשב על הקטרה בלשון אכילת אש הרי זה מצטרף לאכילת אדם כמבואר לעיל [לא א], ורצה לחדש שכשם שאם מחשב על הקטרה בלשון אכילה הרי היא מצטרפת למחשבת אכילה. כמו כן זה מועיל שלא תצטרף למחשבת הקטרה. ומדברת המשנה בעולת העוף שאם חישב כזית להקטרה, חציו בלשון הקטרה וחציו בלשון אכילת אש אין מצטרפין.

104. ומה הצד שלא פחות משנים. ביאר רש"י בכריתות [דף ט א] ש"והקריב" משמע קרבן שלם. וביאר דבריו הגרי"ז שהרי מובא שם בגמרא שגר המתגייר שחייב להביא עולה. אם מביא בהמה מביא אחת, ואף מהעוף מביא שנים. כיון שלא מצינו בכל התורה קרבן עוף פחות משנים, ומקשה הגמרא שהרי בנדבה מביא

103. ותמהו בזה הלא בעולת העוף יש רק הקטרה [ולא אכילה] ובחטאת העוף רק אכילה [ולא הקטרה] ואם כן איך שייך שיחשב בקרבן עוף אחד גם אכילה וגם הקטרה.

והקרבן אורה תירץ שהמשנה בשיטת רבי אליעזר שאפשר לחשב מאכילת מזבח לאכילת אדם וכן להיפך. ואם יחשב בעולת העוף כזית לאכילה הרי זה פיגול. ועל זה אומרת המשנה ששתי סוגי מחשבות [הקטרה ואכילה] אינן מצטרפות.

והשפת אמת רוצה לומר חידוש גדול שאם מחשב כזית משני קרבנות שניהם נפסלים. ומדובר כאן שחישב חצי כזית מעולת העוף להקטרה. וחצי כזית מחטה"ע לאכילה.

והאור שמח גם פירש כך שמדובר שחישב משני קרבנות. אך אומר שוודאי תמיד אי אפשר לצרף כזית משני קרבנות. ורק כאן אפשר וזה על פי דברי האבן עזרא [ויקרא פ"ה פ"ז] שביאר בקרבן עולה ויורד שעשיר מביא רק חטאת בהמה. ואילו עני מביא חטאת העוף ועולת העוף, וכתב וזה לשונו והקרוב אלי שהאחד כנגד האימורים. והשני חטאת כמשפט. עכ"ל. והיינו שבחטאת בהמה יש גם הקטרת אימורים.